

ZPRAVODAJ

města Hranic a lázní Teplic n. B.

Fotografie M. Langerá

ROČNÍK XXIII.

ŘÍJEN 1981

35 LET ZÁVODU MECHANIZACE TRATOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ ČSD V HRANICÍCH

Pracující závodu Mechanizace tratového hospodářství ČSD v Hranicích vzpomínají letos na podzim 35 let existence svého pracoviště.

Dnes rozsáhlý, významný závod vyrostl opravdu ze skromných počátků: Jeho základem byl sklad svrškového materiálu pro údržbu tratového hospodářství. V roce 1946 vznikla „Traťová materiální správa“, jedno z šesti obdobných zařízení v celé tehdejší síti ČSD. Kromě skladování svrškového materiálu se zde pak řemeslným způsobem v dřevěném baráku zhotovoval nábytek pro drážní objekty, návěstidla i značky, ruční vozíky, kbelíky na uhlí ap.

Rozvoj nastal v období dvouletého hospodářského plánu obnovy, když v letech 1947—1948 byly postaveny dílny pro stolaře, natěrače a klempíře, zřízena svařovací rampa, vybaveny vozy pro opraváře výhybek a zřízeny čtyři pro opravy hasicích přístrojů.

Od roku 1951 se postupně měnil dosud v podstatě rukodilný charakter práce ve strojovou výrobu, začínaly se provádět opravy motorových vozíků, přestavby a vybavení vagónů pro různé účely, generální opravy podbíječek a čističek a dalších zařízení pro opravy železničního svršku. Práce se přesunuly do nově postavených hal, o nové výrobní náplni svědčil i název „Traťové výrobní dílny ČSD“. Rostl také počet pracovníků, kteří vlastní prací přispěli podstatným podílem k postavení kulturního domu otevřeného ke Dni železničářů 1962.

V dalších letech byl výrobní program postupně rozšiřován, např. v roce 1963 byly zhotoveny sněhové kolejové frézy. Důležitým úkolem se stalo upravení dovezených sovětských strojů pro úpravu železničního svršku pro podmínky a potřeby našich železnic.

V letech 1964—65 byl vypracován generální plán dlouhodobého rozvoje závodu. K zajištění dostatečného počtu vlastních odborných pracovníků bylo od 1. září 1965 zřízeno učňovské středisko. V nové dílně se od roku 1967 opravovaly hasicí přístroje z oblastí ČSD na Moravě a na Slovensku, od roku 1968 sloužila stolařská dílna k provádění oprav a přestavby železničních vozů pro zvláštní účely, např. ubytovací, nářadové apod. Od roku 1969 pak podstatnou část výrobního programu zaujala výroba náhradních dílů pro podbíječky a čističky naší i zahraniční výroby. Mimo to pracovníci závodu, který od roku 1966 nese název „Mechanizace tratového hospodářství ČSD“, byli pověřováni i některými dalšími speciálními úkoly, např. zhotovili prototyp maringotky pro silniční provoz, nový typ přívěsných kolejových vozíků pro přepravu materiálu při opravách tratí, pojízdný kabinet pro propagaci bezpečnosti práce, umístěný v upraveném železničním vozu a jiná zařízení.

Podrobněji je historie 25 let závodu MTH ČSD Hranice zachycena ve Zprávodaji města Hranic a lázni Teplic nad Bečvou v září 1971.

Za posledních deset let od roku 1971 do současnosti závod plní neméně úspěšně a odpovědně každoročně úkoly státního plánu.

Ve výrobním programu vedle nové výroby přívěsných vozíků k přepravě materiálu se stalo hlavní náplní provádění oprav těžké mechanizace pro opravy železničního svršku a zhotovování náhradních dílů pro stroje naší i zahraniční výroby k úspoře deviz. Jako jediní u nás provádějí v současnosti pracovníci závodu MTH ČSD v Hranicích opravy těžkých mechanismů sovětské výroby pro přepravu a kladení kolejových polí, čisticích strojů, jichž se užívá v zimě i pro

odklizení sněhu, opravují strojní podbíječky pražců SP 62 naší výroby a zhotovují pro ně i náhradní díly. Ve vlastní nové výrobě převládá zhotovování podvozků pro přepravu kolejových polí, vozíků s pevným rámem a výklopných vozíků.

Speciálním úkolem v nedávných letech bylo zhotovení dopravních vozíků a prototypů nástavbových zařízení pro pražské metro nebo úpravy ubytovacích vagonů pro zvláštní úkoly. Podobně ojedinělým úkolem v současné době je zhotovení prototypu nové sněhové frézy, jež zvláštním „šnekem“ bude schopna rozmetávat z trati do stran sněhové závěje, vysoké až tři metry. Nový typ frézy je určen pro NDR.

K zvládnutí rozsáhlých úkolů je také **zdokonalováno strojní vybavení závodu**, do provozu jsou zaváděny zejména numericky řízené obráběcí stroje a obráběcí centrum, jež přispívají k zvýšení produktivity práce a umožňují zavedení nové technologie obrábění.

Postupně se také uskutečňuje **první etapa rekonstrukce závodu**: v roce 1977 byl dokončen ocelový přístřešek pro přestavbu obytných vozů, postavena transformační stanice, v roce 1978 byla provedena rekonstrukce kolejiště a inženýrských sítí v areálu závodu a v současné době je ve výstavbě rozlehlá dvoulodní výrobní hala. Ve výhledu je výstavba centrální kotelny, administrativní budovy, jídelny a kuchyně.

Projevem **péče o pracovníky** je moderní sociální zařízení, vybudované v roce 1972, rekreaci slouží chata u přehrady na Bystřičce. Soustavná pozornost je věnována také důchodcům.

K velmi dobrým výsledkům výrobním i hospodářským přispívá široce rozvinuté **socialistické soutěžení**. Převážná většina pracovníků je zapojena v kolektivech BSP, mnozí jejich členové jsou nositeli bronzových a stříbrných odznaků BSP. Při své práci uplatňují pokrokové metody sovětských novátorů, zejména metodu A. D. Basova a „saratovské hnutí“. Také **zlepšovatelské hnutí** přináší kladné výsledky. V roce 1974 obsadil závod MTH ČSD Hranice druhé místo v soutěži o nejlepší zlepšovatelství závod podniku MTH Praha mezi 7 závodů, v roce 1980 bylo z podaných 34 zlepšovacích návrhů přijato 29 návrhů. Využívání 21 zlepšení přineslo závodu prospěch v hodnotě 309 tisíc Kčs.

Za dosažené výsledky se závodu dostalo v posledních letech četných uznání:

Od roku 1972 je závod MTH ČSD Hranice nositelem čestného názvu „**Závod VIII. všedoborového sjezdu**“. V socialistické soutěži federálního ministerstva dopravy a ÚV Odborového svazu pracovníků v dopravě získal závod v roce 1973 „**Zlaté okřídlené kolo**“ a v roce 1974 „**Stříbrné okřídlené kolo**“. Za výsledky v podnikové soutěži, za obětavou a cílevědomou práci, odpovědný přístup k plnění státního plánu a splnění všech kritérií soutěže v období uplynulých pěti let obdržel závod 26. dubna 1977 čestný název „**Závod socialistické práce**“. Každoročně ke Dni železničářů řada pracovníků je vyznamenána čestnými názvy „zasloužilý pracovník dopravy“, „zasloužilý pracovník podniku“ aj. Za výsledky II. pololetí roku 1980 byla hranickému závodu MTH ČSD propůjčena **rudá standarta podnikového ředitele a podnikového výboru ROH** za první místo ve vnitropodnikové socialistické soutěži.

Jako největší závod mezi závody podniku Mechanizace traťového hospodářství ČSD Praha má hranický závod svými každoročními úspěšnými výsledky podstatný podíl na tom, že **podnik MTH ČSD Praha** se stal za výsledky roku 1980 a celé šesté pětiletky opět držitelem rudého praporu federálního ministerstva dopravy a ÚV Odborového svazu pracovníků v dopravě.

Pracovníci závodů se pravidelně podílejí na akcích Z v Hranicích spolupracují s MěstNV při plnění celoměstských závazků, s občanskými výbory a školami.

NOVÁ PROVOZNÍ BUDOVA HRANICKÉHO ZÁVODU OSP

Pracovníci **Okresního stavebního podniku, závodu 02 v Hranicích** dostali letos v květnu 1981 do užívání **novou provozní budovu v Havlíčkově ulici č. p. 426** za sokolovnou.

Na levém břehu Bečvy se v minulém století rozkládaly většinou rozsáhlé zahrady. Zahradní domek č. p. 426 o dvou místnostech přestavěl hostinský Antonín Dittrich v roce 1877 podle plánu hranického stavitele Z. Hermanna v jednopatrový dům s několika pokoji a sálem v prvním poschodí. Hostinec podle tradice nepřelíhal valně úrovně zde však nevydržel dlouho, v publikaci „Hranice“ od V. Bartovského z roku 1906 vůbec uveden není. V domě, zvaném vila „Anna“, který patřil několika majitelům, byly zřízeny tři byty. Jako konfiskát po druhé světové válce byl odevzdán do správy Podniku bytového hospodářství.

Adaptací objektu č. 426 a přístavbou, jež probíhaly od roku 1978, se podle projektu zpracovaného v OSP Přerov, podařilo vybudovat opravdu **moderní pracovní prostředí** se světlými, prostornými místnostmi, zasedací síní, klubovnou a potřebným sociálním zařízením a s vkusným a účelným vnitřním vybavením. Vytápění plynem zajišťuje nejen v zimním období v celé budově potřebnou teplotu, ale nepřispívá ani k znečišťování ovzduší. Vše, jak stavební práce, tak i vybavení je dílem pracovníků hranického závodu OSP. Celý objekt, jak uvedl ředitel hranického závodu Vlad. Ficek, je řešen s ohledem na perspektivy místního stavebnictví v Hranicích a jeho potřeby. Vedení závodu má také zájem na tom, aby moderní objekt dobře zapadl do svého okolí v oblasti rodinných domků obklopených zelení. Proto i pracovníci OSP chtějí své **středisko obklopit přírodní zelení**, jejíž výsadba je dílem podniku Sempra Olomouc. Přitom dosavadní vzrostlá vegetace zůstane zachována. Celý objekt je dokladem úsilí vedení hranického závodu OSP zajistit svým pracovníkům vhodné, účelné a vyhovující moderní pracovní prostředí a tato snaha zasluhuje uznání a v Hranicích i následování.

LN

Z MĚHO POBYTU V SOVĚTSKÉM SVAZU

V kolektivu je síla

V životě platí heslo „Sám nejsi nic“. A toto úsloví platilo o to víc na stavbě plynovodu Sojuz. Bylo tomu tak proto, že na stavbě, tisíce kilometrů od domova, není možno vést individuální život. Pokud by to někdo chtěl zkusit, určitě by na stavbě dlouho nevydržel. Vždy se najde skupina lidí, která má stejné nebo přibližné povahy, podobné zájmy a názory. V mnohém jsme měli všichni hodně společného. Byl to pocit odpovědnosti a heslo „Dobře pracovat a žít na daleké stavbě“.

Na stavbě plynovodu Sojuz bylo vytvořeno mnoho oficiálních i kamarádských kolektivů. Všichni jsme byli zapojeni do kolektivů brigád socialistické práce. Nešlo jenom o to být zapojen v kolektivu formálně. Takový přístup zde prostě neměl místo. Zde, možná víc než jinde, se projevila zdravá rivalita, soutěživost a také vzájemná pomoc při plnění úkolů. Každý jednotlivec se doslova rval za svůj kolektiv. Mnohdy bylo třeba zaskočit za onemocnělého kamaráda, nebo ještě jít po své práci udělat něco navíc. V kolektivech se razilo heslo „Jeden za všechny, všichni za jednoho“. Stalo se například, že se večer objevil řidič jednoho auta, utrmácený a zmrzlý se zprávou, že jeho auto odmítlo poslušnost hezkou řádku kilometrů od naší základny ve sněhové vánici. I když bylo pozdě večer a vstávat z teplé postele se nikomu nechtělo, jiný řidič šel nastartovat svoje auto a pomoci kamarádovi. A takových historek bylo více.

Důležitou funkcí kolektivů na stavbě byla také mimopracovní činnost. Ne každý snášel stejně odloučení od rodiny, nebo také to, že vlivem pozdního doručení dopisu z dalekého domova byl celý nespůj a ve špatném psychickém stavu. A tady pomohl vždy některý z kamarádů povzbuzením, dobrým slovem, nebo rozptýlením. Tyto okamžiky byly pro některé opravdu špatné a nebýt kamaráda, nemusely dopadnout zrovna nejlépe.

Kolektivy se neuzavíraly jenom do sebe. Byla pořádána vzájemná klání ve sportu mezi jednotlivými partami a také každý kolektiv udržoval družbu s kolektivem sovětských přátel. Mnoho bylo také vykonáno v rámci družební spolupráce pro pionýry přímo z Pallasovky. Ať už to byla pravidelná odpoledne pro děti nebo pomoc při opravách poškozených hraček.

A nakonec nesmím zapomenout na to, že kdyby nebylo nadšených kolektivů a obětavých lidí, pracovníků v jednotlivých kolektivech, neprožívali bychom dny pracovní i dny odpočinku v pěkném prostředí. Zásluhou všech jsme žili v pěkných, upravených a útulných ubytovnách. Lidé mohou žít všude, záleží jen jak si vzájemný vztah a život zpříjemní.

Kolektivů bylo opravdu mnoho a všichni odváděli dobrou a poctivou práci. Chtěl bych vzpomenout alespoň BSP Prameňáků, BSP závodu 34, BSP ČSŽ služeb, mládežnickou partu montérů ocelových konstrukcí, kolektiv údržby a mnoho dalších.

Zbyněk Grossmann

SPOROŽIROVÝ ÚČET

spojuje výhody vkladní knížky a běžného účtu; doplňuje je o bezhotovostní spoření a placení. Moderní manželé by měli mít u spořitelny spořirožirový účet, který jim ušetří volný čas, řadu starostí a přinese vědomí hospodářské jistoty a samostatnosti.

Spořirožiro je určeno hlavně k pohodlnému bezhotovostnímu spoření a bezhotovostnímu placení. Pro platby, které se pravidelně opakují, stačí podepsat trvalý příkaz s vyplněnými platebními doklady. Tímto způsobem se zbavíte starostí s placením sdruženého inkasa, nájemného, pojistného, interservisů apod.

Spořitelna sama sleduje termíny splatnosti a včas platby provádí. Ze svého spořirožirového účtu můžete podobným způsobem platit i jiné jednorázové platby. Také stravné ve většině mateřských škol a jeslí se již platí ze spořirožirového účtu. Stravné je placeno na základě trvalého příkazu pevnou měsíční částkou a přeplatek (pokud je dítě např.: nemocné, s rodiči na dovolené apod.) je vrácen zpět na účet vždy za polovinu školního roku.

Vklady na spořirožirovém účtě se úrokují 2 %. Peníze lze skládat ve spořitelně v hotovosti, ale časově úspornější je podnikové spoření. Stačí, když vkladatel podepíše přihlášku a zaměstnavatel již odečítá úločky ze mzdy a posílá je bezhotovostně do spořitelny. Zvolíme-li si dostatečně vysokou úložku, vzrůstá vklad na vašem spořirožirovém účtě automaticky a pravidelně.

Na vaši žádost vám může spořitelna vydat šekovou knížku. První šekovou knížku je možné vydat po dojití aspoň dvou pravidelných úložek ze mzdy. Šekem je možné platit nákupy již v mnoha prodejnách, a to od 200,— až do 5000,— Kčs během 7 kalendářních dnů. Kdo má spořirožirový šek, nemusí ani na větší nákupy nosit peníze v hotovosti a riskovat jejich ztrátu nebo odcizení.

V pobočce, která vede váš vklad, můžete vybírat kdykoli až do výše základního vkladu, který činí 20,— Kčs. V ostatních pobočkách České státní spořitelny a Slovenské státní spořitelny můžete šekem vybírat v hotovosti až do výše 5000,— Kčs během 7 kalendářních dnů.

Rozhodnete-li se pro založení spořirožirového účtu, sepíše s vámi Česká státní spořitelna smlouvu a složíte aspoň základní vklad 20,— Kčs. Současně si určí-

te, kdo bude oprávněn disponovat s vkladem. Zpravidla to bývá kromě majitele účtu manžel (nebo manželka).

O pohybech na účtě a o výši vkladu vás bude spořitelna měsíčně informovat. Výpis si můžete vyzvednout osobně nebo si ve spořitelně sjednáte jeho zaslání poštou.

Zajímejte se o spořirožirový účet!

Kapitolky z topografie města Hranic

PhDr. Bohumír Indra

BUDOVA BRATRSKÉHO SBORU U VELIČKY

Letos na jaře byla dokončena oprava bratrského sboru u Veličky, jehož vadná omítka byla nahrazena novou. Po otlučení staré omítky bylo potvrzeno, že ze staré budovy někdejšího bratrského sboru ze 16. století se dochovala jen malá část kamenného zdiva nad základy, zbytek cihlového zdiva až po štít pochází z přestavby někdejšího sboru v letech 1668—1669 na kostelík sv. Šebestiána, narušené pozdějšími stavebními úpravami při úpravě kostelíka v solnici r. 1787 a v r. 1837 při zazdění bývalého vchodu a přestavbě obytného domku.

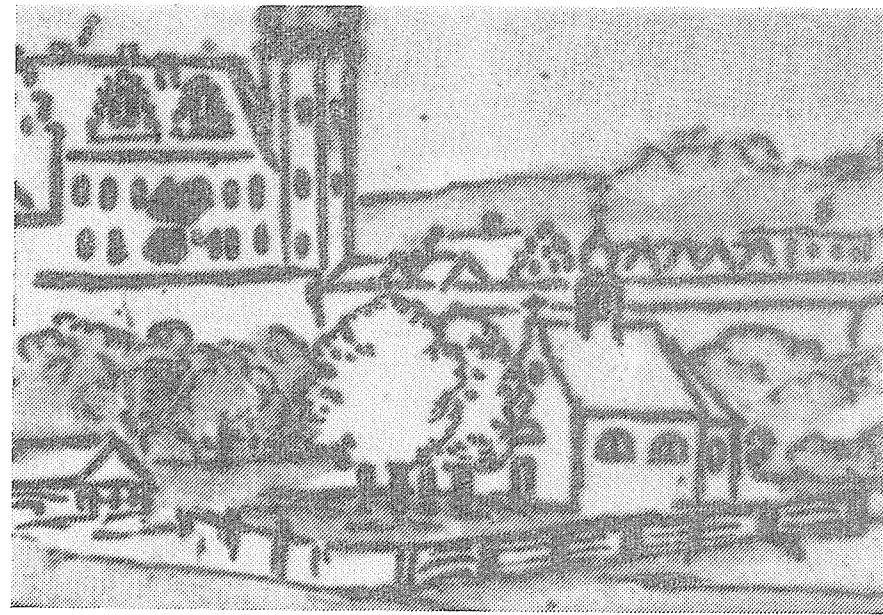
Budova bratrského sboru, renovovaná v dnešní podobě roku 1923 z bývalé „solárny“, byla postavena na tomto místě s desítkami dalších domků v okolí sboru počátkem 16. století za Viléma z Pernštejna, který povolil už od osmdesátých let 15. stol., aby se tu při městě Hranicích na pravém břehu potoka Veličky, na půdě patřící k městu Drahotušům, usadili členové jednoty bratrské, vypuzení z Čech i Valdenští z Braniborska. Byli to vesměs pilní, pracovití a dovední řemeslníci a skromní poddaní, kteří byli hospodářským přínosem pro město a vrchnostenské příjmy. Pernštejn přidělil usedlíkům pozemky a připojil celé toto nové předměstí Novosady k městu Hranicím, roční činže z pozemků odváděli však do Drahotuš. Nové předměstí Novosady mělo podle vrchnostenského urbáře z r. 1530 již 37 domů s pozemky, v druhé polovině 16. stol. počet usedlých ještě vzrostl novým přílivem bratří, vypuzených ze Sternberka, Turnova, Lanškrouna aj. Hranické vrchnosti byly bratřím velmi nakloněny. R. 1584 koupil Jan mladší z Žerotína a daroval bratřím domek poblíž sboru pro zřízení bratrského špitálu pro nemocné a práce neschopné staré členy jednoty. Správcové sboru obývali dům při sboru, v němž byla i bratrská škola. Proslulý správce sboru bratr Jiří Strejc, jeden z překladatelů Bible kralické, koupil pro svou rodinu ještě předměstský dvůr v dnešní Gallašově ulici. Jeho nástupce bratr Václav Preys, bydlící v domě bratrském, rozšířil r. 1596 budovu sboru a přistavěl nový kůr. Budova sboru dostala tehdy podobu hranického Kostelíčka pod Hluzovským kopcem, s presbyteriem, gotickými okny a opěrnými pilíři. Bratři měli mnoho přívrženců i mezi měšťany hrazeného města, kteří navštěvovali sbor u Veličky městskou Horní branou přes tzv. „zborové lávky“, postavené u sboru přes potok Veličku. Lávka na tom místě existuje podnes. Bratři nespěšně byli pochováváni na městském hřbitově cirkve podobojí (později luterské) kol farního kostela, který stál tehdy na dnešním Školním náměstí u řím. katol. fary. Byli pochováváni u Kostelíčka, v polovině 16. stol. si zřídili s povolením vrchnosti vlastní bratrský hřbitov v místech dnešního městského hřbitova, na němž pak od poč. 17. stol. byli pochováváni i chudší luterští obyvatelé města na tzv. „novém hřbitově“. Zvětšená budova sboru, opatřená věžičkou a zvonem, přineseným vypuzenými bratřimi ze Sternberka, sloužila pak spolu s domem a bratrským špitálem bratřím až do zlomení stavovského povstání, konfiskace hranického panství Václavu Molovi z Modřelic a jeho darování r. 1622 olomouc-

kému biskupovi kardinálu Františkovi z Dietrichštejna, kterého císař Ferdinand II. ustanovil cís. gubernátorem na Moravě. Bratřští kněží byli vypuzeni, část členů jednoty prchla do exilu na Slovensko, ostatní byli převáděni na katolickou víru. Jezuita Skutellan, který řídil rekatolizaci města Hranic, navrhl již r. 1624 kardinálovi přeměnit bratrský sbor v kostelík Všech svatých, bratrský dům v městský špitál, aby městský špitál u farního kostela mohl být zbořen a místo použito pro rozšíření hřbitova. Ale k tomu nedošlo. V r. 1626 při obléhání a dobývání města dánskou armádou a oddíly gen. Mansfelda, bojujícího proti císaři za věc evangelických stavů, bylo celé předměstí Novosady i s bratrským sborem vypáleno. Tehdejší městský písař zapsal o tom do městských register „Zbor bratrský léta 1626 při obležení města od lidu Mansfeldského, aby se v něm přechovávat i městu odtud škoditi nemohli, střelením z města do toho stavení spálen jest. A potom skrze to i grund Jana Stařečka podle sboru ten čas vyhořel.“ To byl bratrský dům, obývaný před r. 1620 správcem sboru Václavem Preyssem. Bratrský špitál, ležící rovněž při sboru byl zničen již v r. 1624. Písař městský o tom zapsal „Špitál bratrský podle sboru. Léta páně 1624 v čas ležení lidu Polského [tj. vojska] v městě od Nového léta přes masopust, to jest za 6 nedělí, ten špitál, kterýž již také k zpuštění přicházel a žádný se v něm nechoval, od toho lidu polského zbořen, dříví to do města a kvartýrů svých vozili a pálili. A tou příčinou ten grunt neb špitál v nic přišel.“ Polské vojsko, vyslané na pomoc císaři, leželo v Hranicích na zpátečním pochodu do Polska. Kardinál Dietrichštejn zabral v r. 1628 šest spálených gruntů bratrských (v tom i býv. dům bratrský) na Novosadech i s rolemi při nich, ležících v sousedství býv. sboru, a zřídil na jejich místě knížecí zahradu, kterou dal ohraditi. Majitele zabraných gruntů a rolí resp. jejich pozůstalé odškodnil přidělením rolí ze zabavených dvorů Holubových. Knížecí tzv. květná zahrada byla později užívána vrchnostenskými správci hranického panství jako zelná a ovocná zahrada do 19. století. Za 1. světové války byly na ní postaveny baráky vojenského lazaretu pro raněné a nemocné vojáky haličské fronty, s železniční přípojkou na hlavní nádraží. Po vzniku republiky byly na části bývalé panské zahrady postaveny domy a vilky čtverce domů ulice Čechovy, Purgešovy, později též ulice Husitské a Kollárovy. Část baráků býv. vojenského lazaretu byla nouzově obývána až do padesátých let, kdy byly baráky zbořeny pro výstavbu nového sídliště.

Spálená a do základů zbořená budova bratrského sboru, patřící vrchnosti byla po skončení třicetileté války koncem šedesátých let 17. stol. na příkaz knížete Ferdinanda z Dietrichštejna opět vybudována na starých základech pro zřízení kostelíka sv. Šebestiána a Rocha, patrona střelců a ochránce proti moru. Už v r. 1668 byla vlastní stavba kostelíka zcela dokončena až na vnitřní úpravy a vybavení. Loď kostela neměla již gotická okna a opěrné pilíře. Na obou stranách prolomena dvě polokruhová okna, také pětiboké presbyterium, přistavěné k loďi kostela na starých základech, dostalo dvě polokruhová okna, čtyři opěrné pilíře byly však obnoveny. Sedmé půlkruhové okno bylo nad vchodem do kostelíka, opatřeným kamenným ostěním. V r. 1670 byl zhotoven valašskomeziříčským stolařem a řezbářem dřevěný vyřezávaný oltář s dvěma sochami po stranách sv. Rocha a Karla Boromejského, lavice, strop, dřevěný kůr a kazatelnicí zhotovil hranický stolař. Oltářní obraz sv. Šebestiána namaloval r. 1679 hranický měšťanský malíř Mikuláš Franta, usedlý dříve v Olomouci, který namaloval také menší obraz sv. Marka Evangelisty se lvem na vrchol oltáře. Franta oltář také pozlatil, namaloval dřevěný plochý modrý strop se zlatými hvězdami, podnes dochovaný. V r. 1680 ze velkého moru byl kostelík urychleně dokončen a vysvěcen. Kníže fundoval a nařídil každoročně konání 7 slavných mší v kostelíku s prosebnými průvody z města a modlitbami měšťanů na odvrácení moru a ohně. Tyto průvody byly pak konány až do zákazu procesí za Josefa II. V r. 1688 byl na kůru umístěn positiv, později zbudován v kostelíku

ještě boční oltář sv. Floriána. Na paměť vybudování kostelíka byl na oblouku, oddělujícím loď kostelíka od presbyteria umístěn znak knížat z Dietrichštejna s iniciálami budovatele kostelíka F. P. A D. tj. Ferdinandus Princeps A Dietrichstein, s rokem 1680 pod nimi, které jsou dnes zakryty.

V r. 1786 při rušení přebytečných kostelů a kaplí císařem Josefem II. byl také kostelík sv. Šebestiána zrušen. Vnitřní zařízení bylo oceněno a prodáno ve prospěch státního náboženského fondu, který z výtěžku stavěl nové kostely lokálních kaplanství na venkově. Budova kostelíka, připadá eráru, byla r. 1787 prodána za 173 zl. hranické vrchnosti s podmínkou, že kostelík bude přestavěn a upraven pro transportní stanici solního skladu. Oltářní obraz sv. Šebestiána a obě oltářní sochy sv. Rocha a Karla Boromejského byly zakoupeny a umístěny na kůru Kostelíčka pod Hluzovským kopcem, obě dřevěné sochy jsou tam podnes. Po postavení varhan na kůru Kostelíčka byl obraz sv. Šebestiána umístěn v přízemí za lavicemi a r. 1949 byl přemístěn do farního kostela ve městě. Dnes je starobylý obraz umístěn nevhodně ve zcela temné uzavřené hale hlavního vchodu kostela. Není to dílo nadprůměrných kvalit, ale vzhledem k tomu, že jde o pozdněrenesanční obraz z r. 1679, přesně datovaný a autorsky určený, malovaný hranickým měšťanským malířem, zasluhoval by pro svou lokální historickou i uměleckou hodnotu řádné umístění. Fotografie tohoto obrazu pořízenou r. 1933 jsem otiskl ve Vlastivědném sborníku okresu Nový Jičín č. 20/1977 s. 35. Osud druhého obrazu sv. Marka se lvem mi není znám. Malý zvon z vížky kostelíka o váze 50 liber, opatřený r. 1756 latinským nápisem „In honorem S. Sebastiani et Rochi pro ecclesia Hranicensi 1756 P. R. F. O.“ (iniciály označují Pavla Reimera, zvonáře Fusore olomouckého, který zvon lil) byl dán do kostela v Paršovicích, kde byl ještě v r. 1917 při rekvizici zvonů za první světové války.

Kostelík sv. Šebestiána v roce 1750.

Solnice s přistavěnými domky r. 1811.

Stát měl v té době **monopol dovozu a prodeje soli**, dovážené z Wieličky v Haliči, dovoz a prodej byl přísně kontrolován. Při **úpravě kostelíka pro účely transportního skladu soli** pro c. k. bankální úřad bylo r. 1787 zbořeno presbyterium, celá stěna zazděna až na malé spojovací dveře, zazděna půlkruhová okna lodí i páté okno nad bývalým vchodem do kostelíka, a po obou stranách kostelíka přistavěny malé domky. Na obou stranách kostelní lodí byly prolomeny dveře pro dovoz a odvoz soli a zřízena menší tři okna. Sálková místnost kostelíka byla **přepažena a upravena na uložení 6000 centnýřů soli**. Stavební plány kostelíka před přestavbou a jeho přestavby, zhotovené tesařským mistrem Josefem Románkem r. 1787 jsou dochovány. Správu solnice vedl c. k. solní s písařem, drábem a pomocným personálem. Sůl byla dovážena z Haliče formanskými povozy po císařské silnici. Odtud byla pak sůl vydávána na všechna okolní panství ustanoveným c. k. prodavačům soli, od nichž ji kupovali obce a spotřebitelé.

Při vojenské konškrpici domů r. 1771 nedostal kostelík sv. Šebestiána konškrpční číslo. Při nové konškrpici v r. 1804, platící podnes, dostal domek, přistavěný na průčelí kostelíka a hlavní vchod, obývaný expeditorem solnice čp. 178, druhý domek na opačné straně čp. 179. Státní monopol soli byl zrušen v r. 1829 a dovoz a prodej soli uvolněn soukromým podnikatelům a obchodníkům. Erár vypověděl proto hranické vrchnosti nájemní smlouvu solnice. **Budovu solnice s oběma vedlejšími domky koupil r. 1837 obchodník Jan Stummer za 1600 zl. a používal pak budovu solnice jako sklad soli k prodeji ve velkém. Domek čp. 178 přistavěný na průčelí kostelíka, dal upravit jako obytný domek. Při těchto úpravách byl hlavní vchod do bývalého kostelíka sv. Šebestiána, spojující dosud obě budovy, zazděn a kamenný portál rozbit a odstraněn. Vzhled**

solnice s oběma přistavěnými domky zachytil kresbou r. 1811 J. H. A. Gallaš, který nakreslil i vzhled kostelíka sv. Šebestiána před jeho zrušením, jak si jej pamatoval z mládí. Oba obrázky reprodukuje.

V r. 1923 koupila budovu bývalé „solárny“ československá církev pro zřízení bratrského sboru na místě, kde stál již v 16. a počátkem 17. století. Při rozsáhlých stavebních úpravách byl **domek čp. 179, přistavěný na místě bývalého presbyteria zbořen**, domek přistavěný r. 1788 na hlavní vchod kostelíka čp. 178 byl však ponechán, protože byl mylně považován za bývalý dům bratrský, obydli někdejšího správce bratrského sboru. Původní polokruhová okna na obou stranách kostelíka zazděná r. 1787, byla opět prolomena a obnovena, ponechány však také oba boční vchody, zřízené téhož roku. Obnovený sbor byl 29. května 1924 slavnostně otevřen jako kazatelská stanice přerovského bratrského sboru. Teprve později byl tu zřízen samostatný sbor s vlastním duchovním správcem. Budova sboru dostala tehdy konškrpční číslo 791. **Domek čp. 178, přistavěný na bývalý hlavní vchod kostelíka, byl zbořen a odstraněn teprve r. 1959**, zazděný vchod a polokruhové okno nad ním nebyly však již obnoveny. Rozlehlá plocha bývalého průčelí kostelíka je dnes členěna jen ve štítové části původ. svislými pásy lisén ze 17. stol., předstupujícími ve zdivu. Prázdná plocha spodní části průčelí zazděného vchodu a půlkruhového okna nad ním byla nyní vyplněna naznačením tvaru zazděného okna, které však bylo ve skutečnosti výše [zazděné okno je patrné na kůru]. Mělo by být doplněno naznačením původního zazděného vchodu, na opačné straně budovy pak náznakem tvaru zbořeného presbyteria. Naznačené půlkruhové okno zde nikdy nebylo.

Prameny a literatura:

Gruntovní knihy města Hranic. Velkostatek Hranice, Státní archiv Opava. B. Indra: O špitál, sbor a dům hranických Bratří, Záhorská kronika 1938.

ARAGONITOVÉ JESKYNĚ JAKO KONCERTNÍ A VÝSTAVNÍ SÍŇ

Aragonitové jeskyně v lázních Teplicích nad Bečvou pro svou ojedinělou výzdobu, vytvořenou tzv. teplicovým krasověním ve vyšší teplotě prostředí za spolupůsobení výronů plynů a teplé minerální vody, přitahují stále značné množství návštěvníků, kteří obdivují keříčkovité, hroznovité útvary aragonitu jako zvláštní kosočtverečné modifikace vápence. Kuželovité, tzv. gejzírovité duté stalagmity, kulovité útvary připomínající tvarem i zabarvením kobilhy, barevně pruhované sintrové vrstvy tzv. onyxového mramoru. Jinde se nevyskytující stále živé výrony kysličníku uhličitého a jiných plynů znemožňují vstup do některých prostorů. Počet návštěvníků se pohybuje trvale kolem 48 tisíc osob ročně, jak ukazuje statistický přehled za posledních pět let:

1976	47 028 osob,
1977	48 243 osob,
1978	50 992 osob,
1979	45 955 osob, z toho 2 462 cizinců,
1980	48 245 osob, z toho 2 085 cizinců

Na podzim 1980 při úpravě parkoviště v blízkosti budovy ředitelství lázní byl **původní vchod**, kterým objevitelé v býv. lomu Baranka sestoupili do nynějšího Jurikova domu, **uzavřen umělecky provedenou kovovou mříží s nápisem:**

„Zde pronikli objevitelé Josef a Čeněk Chromí roku 1912 do aragonitových jeskyní.“

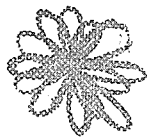
Mříž navrhl 36letý **ostravský výtvarník Evžen Scholler**, absolvent průmyslové školy strojnické v Koprivnici, na Vysoké škole uměleckoprůmyslové, původně žák národního umělce prof. Josefa Malejovského, potom se věnoval sochařství u zasl. umělce prof. Zdeňka Kováře. Kromě uvedené ozdobné mříže je od něho v lázních Teplicích nad Bečvou instalována figurální plastika „**Prameny života**“ ve vestibulu budovy ředitelství lázní. Evžen Scholler je také autorem řady plastik i reliéfů, které se uplatnily zvláště v nových sídlištích. Mimo jiné vytvořil také maketu ohně pro Památník ostravské operace v Hrabyni a vstupní pylon do města Ostravy.

V letošním roce se ve vedení jeskyní zrodil zajímavý, ojedinělý návrh: **využít některých podzemních prostor ke kulturním účelům**. Zvláště se k tomuto záměru hodí tzv. „Mramorová jeskyně“, dostatečně suchá, s dobrými akustickými vlastnostmi a s poměrně značnou teplotou.

První akcí tohoto druhu byl **23. května koncert Olomouckého dětského pěveckého sboru za řízení sborníka Jiřího Klimeše**, uspořádaný na počest 60. výročí založení KSČ.

V měsíci srpnu 1981 se z iniciativy pracovníka jeskyní Vlastimila Helcla stala Mramorová jeskyně **výstavní síní**, když v ní byla **instalována díla olomoucké výtvarnice Ludmily Procházkové**. Mladá, nadaná výtvarnice je absolventkou uměleckoprůmyslové školy v Uherském Hradišti, kde byla Žákyní učitele Mikuláštika a V. Hofmanna, zaujala ji také lidová keramika z okolí Uherského Hradiště, zejména práce mistra Ůředníčka z Tupes. Na své první výstavě, uspořádané v Teplicích nad Bečvou, předvedla soubornou tvorbu za poslední dva roky. Mezi její keramikou s převládající hnědou, béžovou a zelenou barvou budily pozornost mísy na ovoce, závěsné talíře a zvláště čtyři nástěnné keramické kompozice, především plastika „Dětství“, vytvořená podle podnětu vlastních dětí. Náročné jsou tři originální vázy vyžadující až trojí vypalování. Posledním, nejpočetnějším souborem je tmavě hnědá jídelní souprava jednoduchých tvarů, svým pojetím blízká lidové tvorbě. Výstavu si prohlédlo několik tisíc návštěvníků jeskyní s porozuměním.

Vedení jeskyní počítá i v budoucnu s využitím Mramorové jeskyně pro podobné kulturní účely, aby umožnilo hlavně mladým autorům předvést svou tvorbu veřejnosti. LN

ZIVOTNÍ JUBILEUM HISTORIČKY PhDr. JIŘINY HOLINKOVÉ, CSc.

Mezi absolventy hranického gymnázia, kteří se v tomto měsíci dožívají významného životního jubilea, patří historička PhDr. Jiřina Holinková, CSc.

Narodila se v Hranicích 27. října 1921, mnozí obyvatelé našeho města si jistě vzpomenu na její dívčí jméno Včelařová. Její otec, obchodník Jaroslav Včelař, byl znám jako účastník vzpoury námořníků rakouského válečného loďstva za první světové války v boce Kotorské v roce 1918.

Po maturitě na hranickém gymnáziu 11. června 1941 absolvovala v době druhé světové války ve škol. roce 1941/42 kurs obchodní akademie v Přerově a zá-

roveň se vyučila v obchodě, v prosinci 1942 se provdala. Snažila se však uplatnit své schopnosti účinněji ve prospěch společnosti, proto v letech 1948–1951 absolvovala s výborným prospěchem tehdejší tříletou pedagogickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci a po dalším ročním studiu na filozofické fakultě získala po předložení disertační práce z dějin města Hranic v roce 1952 doktorát filozofie.

Od počátku studia se zaměřila na československé dějiny a regionální historii, již za doby studií pracovala jako pomocná vědecká síla, od 1. ledna 1951 pak jako asistentka u univ. prof. PhDr. Ladislava Hosáka na tehdejší Ústavu pro historickou vlastivědu, od roku 1952 trvale zakotvila na katedře historie filozofické fakulty Univerzity Palackého. Její pedagogické vzdělání a pedagogická, i když krátká praxe vedly k tomu, že byla pověřena také přednáškami a vedením seminářů z didaktiky dějepisu, v roce 1957 se stala také členkou kabinetu pro vyučování dějepisu a od roku 1958 po celé desetiletí vykonávala funkci externího metodika pro vyučování dějepisu na Krajském pedagogickém ústavu.

Těžkou ztrátu v jejím osobním životě znamenalo pro ni začátkem roku 1966 náhlé úmrtí jejího manžela ing. Oldřicha Holinky, ředitele střední lesnické technické školy v Hranicích.

V roce 1966 PhDr. Jiřina Holinková dosáhla vědecké hodnosti kandidáta historických věd (CSc), o tři roky později předložila habilitační práci o dějinách městské školy u sv. Mořice v Olomouci.

Hlavní zaměření vědecké práce PhDr. Jiřiny Holinkové, CSc., se soustřeďuje na českoslov. dějiny období feudalismu a zejména na dějiny středověkého školství v rámci kulturních dějin, jim také věnovala své nejzávažnější práce a jimi se také i nadále zabývá. V poslední době se také zaměřila na otázku světonázorové výchovy ve výuce dějin feudalismu na vysoké škole, obhájila úspěšně výzkumný elaborát a ve zpracování této problematiky dále pokračuje.

Za tři desetiletí působení na olomoucké vysoké škole vychovala již řadu mladých historiků a středoškolských učitelů dějepisu, vybavených nejen odbornými znalostmi, ale i citovým zaujetím pro tento předmět. Je členkou rigorosní komise, pod jejím vedením už asi 25 absolventů obhájilo doktorát, zasedá v pedagogické komisi děkanátu, v didaktické komisi a rektorátní komisi pro volbu studia na Univerzitě Palackého.

Obsáhla je rovněž publikační činnost PhDr. Jiřiny Holinkové, CSc. Seznam uveřejněných prací obsahuje 82 samostatných publikací původních vědeckých studií, statí z metodiky dějepisu i populárně vědeckých a informativních článků ve sbornících a v historických i metodických časopisech. Mimo to PhDr. Jiřina Holinková, CSc., často koná přednášky pro veřejnost jako členka VSMO a členka Socialistické akademie, vystoupila také s příspěvky na četných vědeckých konferencích místních, celostátních i mezinárodních u nás i v cizině, v NDR a v Polsku.

Za vědeckou i pedagogickou činnost se dostalo PhDr. Jiřině Holinkové četných uznání, je nositelkou pamětní medaile Univerzity Palackého, čestných uznání děkana fakulty i rektora univerzity, OV SSM ji udělil diplom za vedení vědeckých prací pro soutěž vědecké tvořivosti studentů, z nichž mnozí pod jejím vedením vyhráli soutěž v celostátním měřítku.

Významné životní jubileum, jehož se PhDr. Jiřina Holinková, CSc., dožívá v plném rozvoji vědecké i pedagogické činnosti, je pro ni, jak jí to také přejeme, jen poohlédnutím za jedním úsekem dobře vykonané práce a vykročením k zdolávání dalších úkolů v oblasti historie, které se věnuje s opravdovým zaujetím a která je její životní zálibou. L. Novotný

BLAHOPŘÁNÍ JUBILANTŮM, KTEŘÍ SE V MĚSÍCI ŘÍJNU DOŽIVAJÍ:

75 let:	Holinková Helena, Galašova 170 Kohoutová Marie, Fierlingerova 1261 Brodíková Božena, Vrchlického 35 Šindler Karel, Vrchlického 226 Valentová Antonie, Struhlovska 1408 Mořkovská Vlastimila, Nábřeží 440 Jurka Karel, Svatoplukova 1456 Matějová Aloisie, Středolesí 27 Borek Stanislav, Sov. armády 1341 Šťastný Augustýn, Gottwaldovo nám. 12 Lukeš Jan, Slavíč
80 let:	Benedělová Františka, Švabinského 1114 Jakubec Bohumil, tř. 1. máje 816
85 let:	Šimek Augustýn, Jurikova 1062 Kyselá Rozálie, kpt. Jaroše 1377 Čepicová Božena, Potštátská 611
90 a více let:	Guthová Anežka, Hřbitovní 10 — 91 let Dodatečně blahopřejeme paní Cecílii Machačové, Vrchlického ulice 46, která oslavila 25. 9. 90 let.

L. Novotný

VZPOMÍNÁME PROF. ING. LADISLAVA CIGÁNKA, DrSc.

V tomto měsíci by se byl dožil 80 let jeden z prvních absolventů obnoveného hranického gymnázia **prof. ing. dr. tech. věd Ladislav Cigánek, DrSc., člen Slovenské akademie věd a člen korespondent ČSAV.**

Narodil se 13. října 1901 v Novém Městě na Moravě, kde jeho otec Emil Cigánek učil jako profesor na reálce. Když v roce 1912 za starosty JUDr. Františka Šromoty bylo obnoveno české městské gymnázium v Hranicích, stal se profesor Emil Cigánek jeho prvním ředitelem a jeho syn Ladislav patřil od téhož roku mezi jeho první studenty. I když dobu jeho studií v Hranicích vyplňovalo z poloviny těžké období první světové války, vzpomínal na život na hranickém gymnáziu velmi rád, jak o tom svědčí jeho články uveřejněné v památnících školy: V almanachu „25 let českého státního reálného gymnázia v Hranicích 1912—1937“ z roku 1937 ve stati „**Elektrotechnická dílna v hranickém gymnáziu**“ podává svědectví o tom, že elektrotechnika se stala jeho životní zálibou již za dob studií v roce 1916, v památníku „100 let prvního gymnázia v Hranicích“ z roku 1971 v článku „**Paděsát let po prvních maturitách**“ přináší z pohledu mladého studenta plastický obrázek života nejen na tehdejší obnoveném gymnáziu, ale i o kulturních i sportovních poměrech v Hranicích.

Maturitní zkoušku vykonal Ladislav Cigánek s prvními absolventy obnoveného gymnázia v Hranicích v roce 1920. Po studii s vynikajícím prospěchem na České vysoké škole technické v Brně v roce 1924 dosáhl titulu **elektrotechnického inženýra.** Sedm let potom pracoval jako konstruktér elektrotechnických strojů

v konstrukčním oddělení tehdejších Škodových závodů v Plzni. Studijní pobyt v USA ve funkci konstruktéra elektrotepelných zařízení mu přiblížil i ekonomickou problematiku, kterou později uváděl v souvislosti s otázkami technického a společenského pokroku.

Když v době hospodářské krize 1932 ztratil zaměstnání v Plzni a nespasně hledal uplatnění, vrátil se dočasně do Hranic jako technický správce městské plynárny. Brzy však nastoupil jako **profesor elektrotechniky na vyšší průmyslové škole elektrotechnické v Praze**, po čtyřech letech přešel na **vyšší průmyslovou školu do Brna.** Splnila se tak jeho tužba po pedagogickém působení, jež však nebránilo jeho dalšímu odbornému růstu, neboť už v roce 1937 obhájil na Vysoké škole technické disertační práci a byl **promován na doktora technických věd.** Zanedlouho potom předložil habilitační práci a v roce 1939 se **podrobil habilitačnímu řízení.** Jeho vstup na vysokou školu ve funkci docenta však znemožnilo násilné uzavření českých vysokých škol v listopadu 1939, proto po celou dobu druhé světové války učil dále na průmyslové škole v Brně.

Po osvobození Československa uplatnil ing. dr. Ladislav Cigánek získanou odbornou kvalifikaci při rozvoji vysokého technického školství na Slovensku. Již 1. listopadu 1945 byl **jmenován profesorem elektrotechnických strojů a přístrojů na tehdejšího odboru strojního a elektrotechnického inženýrství Slovenské vysoké školy technické v Bratislavě.** Organizační schopnosti projevili založením ústavu, nynější katedry elektrických strojů a přístrojů a vedl ji až do roku 1970. Nově založené laboratoře umožnily rozvinout náročnější vědeckovýzkonnou práci. Když prof. ing. dr. Ladislav Cigánek vykonával v letech 1951—1956 funkci proděkana fakulty a v letech 1955—1956 funkci prorektora, mohl svou budovatelenskou iniciativu a aktivitu uplatnit ve prospěch celé Slovenské vysoké školy technické.

Nové úkoly přinesl prof. ing. dr. Ladislavu Cigánkovi rok 1953, když byl **jmenován jedním z prvních členů nově vytvořené Slovenské akademie věd.** V letech 1954—1959 jako předseda její technické sekce vynaložil mnoho úsilí pro rozvoj jejích pracovišť, od roku 1955 byl vedoucím laboratoře elektrotechniky, z níž vznikl nynější Elektrotechnický ústav SAV, jehož byl prvním ředitelem. V letech 1953—1970 byl také členem předsednictva SAV a v období 1967—1970 zastával funkci místopředsedy Slovenské akademie věd.

Jako hlavní redaktor „Technického zborníku“, později jako zakladatel a **hlavní redaktor „Elektrotechnického časopisu SAV“** umožnil publikační činnost mladým vědeckým pracovníkům.

Byl také členem technické rady ministerstva těžkého průmyslu a některých závodů v RVHP pro obor elektrotechnických strojů, zasedal ve vědeckých radách řady škol a vědeckých institucí.

Rozsáhlé jazykové a odborné znalosti umožnily akademiku Ladislavu Cigánkovi styk s významnými vědeckými pracovníky v mnoha zemích a neobyčejně rozšířily jeho rozhled po problematice elektrotechniky. Projevilo se to i v jeho **obsáhlé publikační činnosti**, která zahrnuje šest samostatných vědeckých děl, jednu monografii, 46 původních vědeckých článků a mnoho odborných a popularizačních statí v domácích i zahraničních časopisech. Nejvýznamnější jeho práce jsou „Elektrické stroje“ z roku 1949, základní vysokoškolské učebnice „**Elektrické přístroje spínací, ochranné a řídicí**“ z roku 1956 a „**Stavba elektrických strojů**“ z roku 1958. Za monografii „**Magnetické pole nasyceného indukčního motoru**“ se akademik Ladislav Cigánek stal v roce 1970 **laureátem státní ceny Klementa Gottwalda.**

Za vědeckou a organizační činností byla akademiku Ladislavu Cigánkovi udělena v roce 1958 **hodnost doktora věd (DrSc.),** v roce 1962 byl zvolen členem — **korespondentem Československé akademie věd** a v roce 1966 byl vyznamenán **Řádem práce.**

Podle svědectví jeho spolupracovníků a žáků byl akademik Ladislav Cigánek výborným pedagogem se správným poměrem ke studentům, měl rovněž zájem o kulturní život, porozumění pro sport, literaturu a hudbu.

Akademik Ladislav Cigánek zemřel 25. října 1975, jeho jméno však zůstává trvale spojeno s rozvojem technických věd.

Literatura:

25 let českého státního reálného gymnázia v Hranicích, Hranice 1937,

100 let prvního gymnázia v Hranicích, Hranice 1971,

vzpomínkové články ing. L. Cesnaka, CSc., a I. Krčményho, uložené v okresním archivu v Přerově.

ZEMŘELÍ OBČANÉ Z HRANIC V MĚSÍCI ZÁŘÍ 1981

Pálík Vladislav, Hviezdoslavova 46, nar. 22. 7. 1923
Ondráš František, 14. října 62, nar. 11. 3. 1898
Kozáková Anna, Sov. armády 862, nar. 11. 8. 1887
Navrátilová Božena, Drahotuše 287, nar. 16. 12. 1929
Nováčková Štěpánka, Fierlingerova 1008, nar. 30. 11. 1915
Heider Rudolf, Zborovská 327, nar. 16. 7. 1911
Dubský Metoděj, Lhotka 18, nar. 5. 7. 1898
Polová Alžběta, Sov. armády 839, nar. 21. 5. 1905
Psota Drahomír, tř. 1. máje 1724, nar. 10. 7. 1939
Polášek Josef, 1. máje 1661, nar. 8. 11. 1912
Sliwa Jan, Sklený kopec 1711, nar. 6. 10. 1902
Vranová Zofie, Hranická 354, nar. 2. 5. 1903

ČEST A VĚČNÁ PAMĚŤ VŠEM ZEMŘELÝM SPOLUOBČANŮM!

ODEŠEL SKLADATEL RUDOLF HEIDER

16. července 1981 se dožil sedmdesáti let hranický rodák, hudební pedagog a skladatel Rudolf Heider. Ačkoliv bylo známo, že je již delší dobu vážně churav, přesto jeho četné bývalé žáky a spolupracovníky bolestně překvapila zpráva o jeho úmrtí 14. srpna 1981.

Skladatel Rudolf Heider zanechal rozsáhlé, mnohotvárné dílo. Pro jeho vznik měl předpoklady nejen ve vrozeném talentu, ale i v hudebním vzdělání, jehož se mu od mládeži dostalo. Na hudební škole B. Smetany v Hranicích studoval hru na klavír a skladbu ve třídě ředitele a skladatele Františka Brože, na konzervatoři v Brně v letech 1929–1934 studoval obor skladby a dirigování ve třídě prof. Viléma Petržalky, hru na klavír u prof. dr. Ludvíka Kundery a hru na varhany u prof. Bohumila Holuba.

Když v letech 1941–1948 působil ve funkci ředitele hudební školy v Hranicích a od roku 1948 řídil nově založenou lidovou školu umění v Lipníku nad Bečvou, zasloužil se o rozvoj hudebního života v obou místech. Ani po odchodu do důchodu nesložil ruce v klín, stále spolupracoval s LŠU v Hranicích, doprovázel

žáky při absolventských koncertech a při slavnostních vystoupeních, svým žákům také věnoval řadu vlastních skladeb, hlavně pro dechové nástroje. Hraničtí žáci šířili znalost díla Rudolfa Heidera uváděním jeho skladeb na soutěžích po celém státě.

Rudolf Heider rovněž vytvořil řadu písní a melodramů na verše našich i světových básníků, Petra Bezruče, Františka Branislava, Františka Halase, Viléma Závady, Leonarda da Vinci a Michelangela Buonarottiho. Jeho sborové písně a skladby pro velký orchestr vytvořené k slavnostním politickým a kulturním výročím a slavnostem, uváděl pěvecký sbor JURIK a dechový orchestr Jednotného klubu pracujících. Ve čtyřicátých letech Rudolf Heider spolupracoval s bývalým Beskydským divadlem a vytvořil scénickou hudbu pro řadu známých divadelních her. Oblíbené a vítané byly rovněž jeho slavnostní znělky, vytvořené často v nezvyklém nástrojovém obsazení a určené k významným výročím města Hranic, jeho škol, podniků i k hudební soutěži „O zlatou trumpetu“.

Skladatelské dílo Rudolfa Heidera působilo živým a svěžím hudebním projevem a neslo také zřetelné znaky autorovy politické angažovanosti. Společenská angažovanost skladatele Rudolfa Heidera se projevila i ve spolupráci se sborem pro občanské záležitosti. Ochotně účinkoval při občanských obřadech, hlavně určených dětem a mládeži.

Ani v době nemoci neustal v tvořivé práci, jak o tom svědčí jeho poslední dílo, slavnostní znělka, kterou složil k blížícímu se stému výročí založení koncernového podniku SIGMA v Hranicích, které případně na rok 1983.

I když skladatel Rudolf Heider odešel, věříme, že jeho dílo nebude v Hranicích zapomenuto. L. Novotný

PROGRAMY JKP

Neděle 4. 10.

15.00
sál JKP

DISKOTÉKA

Čtvrtek 8. 10.

19.30
sál JKP

Zpívající bubeník **V. VÁVRA**
se skupinou **MAXIMUM P. Haniga**

Neděle 11. 10.

15.00
sál JKP

DISKOTÉKA

Středa 14. 10.

18.30
Jugo klub

Beseda ke „Dni československé armády“
spojená s prohlídkou Síně tradic

Čtvrtek 15. 10.

19.30
sokolovna

Velký estrádní pořad
s JOSEFEM ZÍMOU,
A. Janouškovou, A. Princovou a orchestrem L. Sládka

Neděle 18. 10. 15.00 sál JKP	DISKOTÉKA
Středa 21. 10. 19.30 sál JKP	Reportáž z letošního finále STRÍPKY Z FESTIVALU PORTA 1981 přehlídka folkových, trampských a country-westernových skupin — reprodukováná hudba, diapozitivы. Uvádí Vladimír Ludmila.
Neděle 25. 10. 15.00 sál JKP	DISKOTÉKA
Pondělí 26. 10. sál JKP 8.15, 9.45 a 11.00	Divadelní představení pro děti v systému „Kultura školám“ GULIVER V MAŇÁSKOVĚ autoři J. Pehr a L. Spáčil, hrají členové loutkového divadla „Radost“ z Brna
sál JKP termín dodatečně	Výchovný koncert v systému „Kultura školám“ DECHOVÉ KVINTETO A KOMORNÍ HUDBA účinkuje Olomoucké dechové kvinteto a PhDr. Jan Vičar

Předprodej vstupenek v kanceláři JKP.

Jednotný klub pracujících v Hranicích zahájí technické kursy:
POČÍTÁME A HRAJEME SI NA ELEKTRONICKÝCH KALKULÁTORECH
PROGRAMOVÁNÍ A HRY NA MALÉ VÝPOČETNÍ TECHNICI
Vlastnictví kalkulačky není podmínkou

Zájemci hlase se v kanceláři JKP.

Jednotný klub pracujících v Hranicích
hledá **vedoucího výtvarného kroužku**
Zájemci, hlase se v kanceláři JKP.

AKCE KLUBU MLADÝCH:

7. 10. sál JKP 19.00	Beseda s akademickým malířem J. POPEM
21. 10. sál JKP 18.00	DISKOTÉKA
28. 10. sál JKP 19.30	Koncert skupiny GEN bývalé doprovodné skupiny V. Neckáře Bacily

Předprodej vstupenek v prodejně Supraphon.

PROGRAMY KIN

KINO SVĚT:

2. 10.—5. 10.	ORLÍ PERO Anglický film. Neobvyklý westernový příběh. Dobrodružný souboj o legendárního koně náčelníka kmene Komančů. Film je mládeži přístupný.
6. 10.—8. 10.	NOČNÍ MŮRY Polský film. Příběh chlapce, kterého lákalo tajemství světa dospělých. Film je mládeži nepřístupný.
9. 10.—12. 10.	POLICAJT V AFRICE Italská komedie s Budem Spencerem v hlavní roli. Po stopách nezákonného obchodu s drogami a diamanty. Film je mládeži přístupný.
13. 10.—15. 10.	DVOJNÍK Bulharský film. Komedie o dvou mužích, kteří si vyměnili své role. Film je mládeži nepřístupný.
16. 10.—19. 10.	HOŠI Z BRAZÍLIE Film USA. Otřesný obraz fašistického zločince. V hlavních rolích G. Peck, L. Olivier a J. Mason. Film je mládeži nepřístupný.

20. 10.—22. 10.	TA CHVÍLE, TEN OKAMŽIK Český film zasloužilého umělce J. Sequense. Autentický příběh chirurga. Film je mládeži nepřístupný.
23. 10.—26. 10.	UKRADLI TORZO JUPITERA Annie Girardotová a Philippe Noiret v hlavních rolích francouzské filmové veselohry. Ztřeštěná svatební cesta „Něžného kuřete“ po Řecku. Film je mládeži nepřístupný.
27. 10.—28. 10.	STRÁŽCE PLÁŽE V ZIMNÍM OBDOBÍ Jugoslávský film. Tragikomický příběh dvou mladých lidí, kteří měli příliš velké iluze o životě. Film je mládeži nepřístupný.
29. 10. v 17 a v 19.30 Pro členy KPSF	MOSKVA SLZÁM NEVĚŘÍ Film SSSR. O ženách, které poznaly cenu lásky, zklamání a přátelství. Mládeži přístupno. PRŮKAZKY JSOU DOSUD V PRODEJI
30. 10.—2. 11.	KDO JE MILIARDÁŘ Rumunská komedie. Bláznivá honička za velkým výkupným pro krásnou dívku. Mládeži přístupno.

Začátky představení v kině Svět v 17 a v 19.30 hodin

PŘEDSTAVENÍ PRO DĚTI — každou sobotu v 15 hodin

3. 10.	MALÝ KOUZELNÍK Film NDR. Pohádkový příběh o klukovi, který dostal pětku z čarování.
10. 10.	DARBUJÁN A PANDRHOLA Česká lidová pohádka podle J. Drdy.
17. 10.	MUŽI BEZ ZÁKONA Film SSSR. Humoristické povídky O'Henryho.
24. 10.	RUSLAN A LUDMILA Sovětský film. Pohádka podle A. S. Puškina.
31. 10.	SNĚHULÁK PRO AFRIKU Film NDR. O neobyčejném pasažérovi na palubě zámořské lodi.

PŘEDSTAVENÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ — každou neděli ve 14.30 hodin

4. 10.	SYMPATICKÝ DAREBA Francouzská filmová veselohra s J. P. Belmondem v hlavní roli. Veselá dobrodružství muže, kterého netěšila nadměrná přízeň žen.
11. 10.	POLICAJT V AFRICE Bud Spencer v hlavní roli italské komedie. Po stopách nezákonného obchodu s drogami a diamanty.
18. 10.	TO NEZNÁTE HADIMRŠKU Starší česká veselohra.
25. 10.	SMĚLÉ INKOGNITO Parodie na příběh z Divokého západu. Italský film.

Představení pro školní družiny:

7. října	POHÁDKA O POHÁDCE
14. října	A NEŘÍKEJ MI VAŠÍČKU
21. října	SADKO
28. října	UŽ ZASE SKÁČU PŘES KALUŽE

KINO DRAHOTUŠE:

2. 10. v 19.00 4. 10. v 16.30 a 19.00	POMSTA RŮŽOVÉHO PANTERA Anglický film. Pokračování seriálu dobrodružství komisaře Clousseaua. Mládeži přístupno.
7. 10. v 19.00	V HLAVNÍ ROLI OLDŘICH NOVÝ Český film. Komedie o banketu na počest oslavence, který nepřišel. Mládeži přístupno.
9. 10. v 19.00 11. 10. v 16.30	ZKOUŠKA PILOTA PIERXE Polský film. Záhadná posádka na palubě kosmické lodi směřující k Saturnu. Film je mládeži přístupný.

11. 10. v 19.00	ZA 4 MINUTY 4 MILIARDY Italský film o velké loupeži, která pachatele příliš nepotěšila. Mládeži nepřístupno.
14. 10. v 19.00	NĚCO JE VE VZDUCHU Český film. Komédie o záhadném zmizení geniálního dědečka. Film je mládeži přístupný.
16. 10. v 19.00 18. 10. v 16.30 a v 19.00	SMĚLÉ INKOGNITO Italský film. Parodie na příběhy z Divokého západu. Film je mládeži přístupný.
21. 10. v 19.00	MARNOST NAD MARNOST Film SSSR. Příběh ženy, která si byla příliš jista svým štěstím. Mládeži přístupno.
23. 10. v 19.00 25. 10. v 19.00	POSTŘIŽINY Český film. Film pro ty, kteří neměli čas přečíst si knížku. Mládeži nepřístupno.
25. 10. v 16.30	RŮŽOVÝ PANTER ZNOVU ZASAHUJE Anglický film. Konec věčné rivality vrchního komisaře Dreyfuse a komisaře Clousseaua. Mládeži přístupno.
28. 10. v 19.00	OSUDNÁ ČÁRKA O mladé dívce, která lehkovážně ztratila důvěru kamarádů. Mládeži přístupno.
28. 10. v 19.00 1. 11. v 19.00	DRAHÁ MANŽELKA Italský film. Komédie o vytrvalé lásce a tvrdohlavém muži. Mládeži nepřístupno.
1. 11. v 16.30	MALÝ UNAVERNÝ JOE Italský film. Terence Hill a Bud Spencer v komediálním westernu z Divokého západu. Mládeži přístupno.

PŘEDSTAVENÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ — každou neděli v 15 hodin

4. 10.	TISÍC POKUSŮ A JEDEN VYNÁLEZ Argentinský barevný kreslený film pro děti a dospělé.

11. 10.	DAŘBUJÁN A PANDRHOLA Česká lidová pohádka podle J. Drdy.
18. 10.	SADKO Výpravný sovětský film.
25. 10.	HOLČIČKO, CHCEŠ HRÁT VE FILMU Film SSSR. O školačce, jejíž osud zasáhl do příběhu jednoho filmu.

Představení pro školní družiny:

14. října	KULIHRÁŠEK
28. října	UČITEL ZPĚVU

Změna programu vyhrazena.

Zpravodaj města Hranic a lázní Teplic n. B. vydává Jednotný klub pracujících
v Hranicích. Tisknou Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc, závod 11.